

สศช. ได้รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสสอง ปี 2550 เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2550

นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นาย กิติศักดิ์ สินธุวนิช รองเลขาธิการฯ. และนางสุวรรณี คำมัน ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงานเปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) ได้ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญๆ สรุปได้ดังนี้

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง (เม.ย.-มิ.ย.) ปี 2550

คุณภาพคน : การจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้นจาก 35.5 ล้านคน ในปี 2549 เป็น 35.8 ล้านคน ในปีนี้ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 โดยการจ้างงานภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 13.6 ล้านคน ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ส่วนสาขานอกภาคเกษตรกรรมจ้างงาน 22.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ตามการจ้างงานของ 3 สาขา คือ สาขาโรงแรม เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามามากขึ้น สาขาก่อสร้างเพิ่มขึ้น เพราะหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และสาขาอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากสินค้าผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์เครื่องหนังสามารถส่งออกได้ดีขึ้น

โครงสร้างตลาดแรงงานยังอยู่ในภาวะเข้มแข็ง สามารถรองรับแรงงานใหม่ที่เข้าสู่ตลาดได้ ทำให้มีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ 1.6 ของกำลังแรงงาน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ปกติที่มีอัตราการว่างงานระหว่างร้อยละ 2-2.5

การเจ็บป่วยของประชาชนด้วยโรคเฝ้าระวังดีขึ้น ยกเว้นโรคไขเลือดออก ระบาดรุนแรงกว่าปีก่อน ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้นเพราะการเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงจาก 53,036 ราย ในปี 2549 เหลือ 49,647 ราย ลดลงคิดเป็นร้อยละ 6.4 โรคที่ประชาชนเจ็บป่วยลดลงมากที่สุด ได้แก่ โรคไขหวัดใหญ่ มีผู้ป่วยลดลงจาก 3,600 ราย เหลือ 1,904 ราย หรือลดลงร้อยละ 47 ซึ่งเป็นผลมาจากการเฝ้าระวังและให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง โรคไขเลือดออกระบาดอย่างรุนแรงโดยมีประชาชนเจ็บป่วย 21,251 ราย เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นปีระบาดของโรคและปริมาณน้ำฝนมีมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้มีแหล่งน้ำท่วมขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงมากขึ้น

โรคเอดส์อัตราระบาดรุนแรงขึ้น เพราะผู้ขายบริการทางเพศลดการป้องกันและผู้ขายช่วยแพร่เชื้อ ผู้ป่วยใหม่ที่เข้ารับการรักษามีแนวโน้มลดลงจาก 27,445 คน ในปี 2541 เหลือ 14,093 คน ในปี 2549 หรือลดลงเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี สำหรับหกเดือนแรกปี 2550 พบผู้ป่วย 1,964 คน แยกเป็นผู้ชาย 1,230 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 62.6 ของทั้งหมด ผู้หญิงจำนวน 734 คน หรือร้อยละ 37.4 กระทรวงสาธารณสุข รายงานว่า หญิงบริการทางเพศใช้ถุงยางอนามัยลดลงจากร้อยละ 93 ในปี 2547 เหลือร้อยละ 86 ในปี 2549 และมีประวัติตรวจเลือดลดลงจากร้อยละ 61 เหลือร้อยละ 47

แนวโน้มของการแพร่เชื้อเอดส์เริ่มเปลี่ยนจากเดิมที่ผู้หญิงขายบริการเป็นผู้แพร่เชื้อ กลายเป็นผู้ชายมีส่วนช่วยแพร่เชื้อไปสู่ผู้หญิงหลายคน รวมทั้งภรรยาของตนเอง ดังเห็นได้จากสถิติการติดเชื้อเอดส์ของกลุ่มแม่บ้านที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.8 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมดในปี 2547 เป็นร้อยละ 5.5 ในปี 2549 และในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2550 พบแม่บ้านติดเชื้อเอดส์แล้ว 120 คน มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 6.1 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด สถานการณ์ดังกล่าวอาจจะทำให้การแพร่ระบาดของโรคเอดส์กลับมารุนแรงมากขึ้น

ความมั่นคงทางสังคม : คติยาเสพติดเพิ่มอย่างต่อเนื่อง จำนวนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินและคดีชีวิต ร่างกาย และเพศและคติยาเสพติด มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 57,973 คดี ในปี 2549 เป็น 62,248 คดี ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.37 ทั้งนี้เป็นผลมาจากคติยาเสพติดที่เพิ่มขึ้นจาก 28,592 คดี เป็น 33,250 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.29 นอกจากนี้ การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ก็ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 10,540 คดี ในปี 2549 เป็น 11,820 คดี ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.1

ประชาชนบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางบก และการทำงานน้อยกว่าปีก่อน ประชาชนที่บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางบกลดลงจาก 19,929 ราย เหลือ 19,161 ราย ลดลงร้อยละ 3.8 เนื่องจากการรณรงค์การขับซึ่พาหะตามกฎหมายจราจร ตลอดจนการงดดื่มสุราระหว่างขับรถ ขณะเดียวกันลูกจ้างที่อยู่ในข่ายของกองทุนเงินทดแทนประสบอันตรายและเจ็บป่วยจากการทำงานจนต้องหยุดงานเกิน 3 วัน ลดลงจาก 12,924 ราย ในปี 2549 เหลือ 12,282 ราย ในปี 2550 หรือลดลงร้อยละ 5.0 เนื่องจากคนงานตระหนักถึงการป้องกันภัย และปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมและความเป็นอยู่ของคน : ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ลดลงตามการบริโภคเบียร์ ค่าใช้จ่ายการบริโภคสุราและของมีนเมาของครัวเรือนลดลงจาก 37,589 ล้านบาท ในไตรมาสสอง ปี 2549 เหลือ 35,943 ล้านบาท ในปี 2550 หรือลดลงร้อยละ 4.4 ตามปริมาณการจำหน่ายเบียร์ที่ลดลงจาก 486 ล้านลิตร เหลือ 464 ล้านลิตร หรือลดลงร้อยละ 4.5 เพราะประชาชนบางกลุ่มหันไปดื่มเหล้าพื้นบ้าน และการรณรงค์งดเหล้าที่ทำอย่างต่อเนื่อง

การบริโภคบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 2 ปี ค่าใช้จ่ายการบริโภคบุหรี่ของครัวเรือนไทยเพิ่มขึ้นจาก 5,418 ล้านบาท ในปี 2549 เป็น 5,493 ล้านบาท ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกหลังจากที่ลดลงอย่างต่อเนื่องติดต่อกันทุกไตรมาสตั้งแต่ปลายปี 2548 เป็นต้นมา เนื่องจากผู้บริโภคหันไปบริโภคบุหรี่นำเข้าซึ่งมีราคาแพงเพิ่มขึ้นจาก 100.16 ล้านซอง เป็น 125.61 ล้านซอง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.4 ทำให้สัดส่วนการบริโภคบุหรี่นำเข้าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.5 เป็นร้อยละ 23.3 ของทั้งหมด คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ปรับเพิ่มค่าแสตมป์ยาสูบชนิดซิกาแรตจากอัตราตามมูลค่า 79 เปอร์เซ็นต์ เป็น 80 เปอร์เซ็นต์ เต็มเพดานตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2550 เป็นต้นมา จะทำให้ราคาขายปลีกในประเทศเพิ่มขึ้นและช่วยลดอัตราการสูบบุหรี่และจำนวนผู้เสียชีวิตในระยะยาว

สิ่งแวดล้อม : ประชาชนเดือดร้อนจากเสียงดังน้อยกว่าปีก่อน ความดังของเสียงลดลงอย่างต่อเนื่องทุกเขต โดยเขตบางกะปิมีความดังเฉลี่ย 71.8 เดซิเบลเอ ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.6 รองลงมาเป็นเขตดินแดงมีความดังเฉลี่ย 71.4 เดซิเบลเอ ลดลงร้อยละ 1.5 นอกจากนี้ประชาชนที่ร้องเรียนเรื่องความดังของเสียงจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ คาราโอเกะ ผับ เชน โรงงาน อุตสาหกรรม และยานพาหนะในไตรมาสสองปี 2550 มีเพียง 32 ราย ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 52.9 ทั้งนี้ เป็นผลจากการรณรงค์ให้ประชาชน และผู้ประกอบการตระหนักถึงอันตรายของเสียงดังต่อสุขภาพ และการไต่ถาม ทราวจับและลงโทษผู้ละเมิดอย่างเคร่งครัด

มลพิษทางอากาศในเขตเฝ้าระวังดีกว่าปีก่อน ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) บริเวณริมถนนพระราม 6 มีค่าเฉลี่ยลดลงจาก 81.8 เหลือ 81.1 มกค./ลบ.ม. หรือลดลงร้อยละ 0.8 และริมถนนพระราม 4 ค่าเฉลี่ยลดลงจาก 71.0 เหลือ 67.9 มกค./ลบ.ม. หรือลดลง

ร้อยละ 4.4 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่ให้มีฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เกิน 120 มคก./ลบ.ม. สำหรับบริเวณริมถนนโรงไฟฟ้าพระนครใต้ จังหวัดสมุทรปราการ มีค่าเฉลี่ยลดลงจาก 98.3 เหลือ 82.9 มคก./ลบ.ม. หรือลดลงร้อยละ 15.7 บริเวณริมถนนตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี มีค่าเฉลี่ยลดลง จาก 84.6 เหลือ 80.9 มคก./ลบ.ม. หรือลดลงร้อยละ 4.4

ภาครัฐและชุมชนร่วมใจรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ สถานการณ์ในปี 2549 ทั้งประเทศมีแหล่งน้ำคุณภาพพอใช้ขึ้นไปคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74 ส่วนที่เหลือมีคุณภาพเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากมีสัดส่วนร้อยละ 26 ของทั้งหมด ภาคกลางมีปัญหาวิกฤตกว่าทุกภาค เพราะมีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากถึงร้อยละ 62.5 ของทั้งหมด ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามพระราชเสาวนีย์ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อนุรักษ์แม่น้ำเจ้าพระยา โดยเร่งดำเนินโครงการ “เจ้าพระยาสดใสเทิดไท้องค์ราชัน” เพื่อแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น

ฝนตกชุกระวังน้ำท่วมดินถล่ม ปรากฏการณ์ลานีญาทำให้ปริมาณน้ำฝนที่ตกในครึ่งปีแรกของปี 2550 สูงถึง 845.3 มิลลิเมตรมากกว่าช่วงเดียวกันของปี 2549 ร้อยละ 30.8 และได้เกิดอุทกภัยในบางพื้นที่แล้ว โดยในเดือนพฤษภาคม 2550 มีพื้นที่ประสบภัยรวม 12 จังหวัด ประชาชนเดือดร้อน 19,000 ครัวเรือน มีมูลค่าความเสียหายรวม 60.5 ล้านบาท ทุกฝ่ายต้องเฝ้าระวังป้องกันภัยโดยไม่ประมาท

โรคอ้วน : ภัยคุกคามสุขภาพคนไทย

โรคอ้วนในประเทศไทย : เพิ่มขึ้นทุกเพศทุกวัยเสียสุขภาพและค่าใช้จ่าย โรคอ้วนในช่วง พ.ศ.2529-2547 เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กลุ่มประชากรที่มีอายุ 20-29 ปี มีคนที่เป็โรคอ้วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.9 ของประชากร เป็นร้อยละ 21.7 เพิ่มขึ้นถึง 7.5 เท่า รองลงมาเป็กลุ่มอายุ 40-49 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.1 เป็นร้อยละ 38.1 เพิ่มขึ้น 2 เท่า และกลุ่มอายุ 30-39 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.4 เป็นร้อยละ 32.1 หรือเพิ่มขึ้น 1.7 เท่า ทำให้ธุรกิจลดน้ำหนักเฟื่องฟู โดยผู้ประกอบการคาดว่าธุรกิจลดน้ำหนักในปี 2550 มีมูลค่าประมาณ 1,800-2,000 ล้านบาท และคาดว่าปี 2551 จะขยายตัวมากขึ้น

สาเหตุโรคอ้วนมาจากการบริโภคไม่ถูกหลักโภชนาการ โดยจำนวนคนที่บริโภคอาหารไขมันสูงตั้งแต่ 3 วันต่อสัปดาห์ขึ้นไปจนถึงการบริโภคทุกวันมีสัดส่วนถึงร้อยละ 42.6 ของทั้งหมด ขนมหักรูปกรอบ ร้อยละ 27 และเครื่องดื่มมีรสหวานร้อยละ 49 ส่วนการบริโภคผักและผลไม้ในแต่ละวันจะน้อยกว่าเกณฑ์ที่เหมาะสม ระหว่างร้อยละ 29-67 นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประชาชนที่จำเป็นต้องเคลื่อนไหวร่างกายตลอดเวลาลดลงและประชาชนถึงร้อยละ 20 ที่เคลื่อนไหวไม่พอเพียงต่อความต้องการ

ประชาชนรู้จักโรคอ้วน และเริ่มตระหนักถึงปัญหา ผลสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ประชาชนร้อยละ 89.6 ของตัวอย่าง ทราบว่าโรคอ้วนเกิดจากการทานอาหารที่มีไขมันและน้ำตาลสูงอย่างไม่จำกัด และขาดการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ สำหรับโรคที่เกิดจากโรคอ้วนนั้น ประชาชนระบุว่า เป็นเบาหวานมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 87.9 และความดันโลหิตร้อยละ 68.7

ประชาชนที่เป็นโรคอ้วนส่วนใหญ่พยายามลดน้ำหนักโดยควบคุมปริมาณอาหารที่รับประทานร้อยละ 73.1 ของทั้งหมด การลดน้ำหนักจะเสียค่าใช้จ่ายต่อเดือนระหว่าง 900-2,600 บาท ขึ้นอยู่กับวิธีลดน้ำหนัก โดยการใช้บริการโรงพยาบาลหรือสถานบริการลดน้ำหนักจะเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,555 บาทต่อเดือน รองลงไปคือ การซื้ออาหารหรือยาลดน้ำหนักมากินเอง 1,200 บาทต่อเดือน การซื้อเครื่องออกกำลังกายต่างๆ 1,077 บาท และการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา 896 บาท ประเด็นที่น่าเป็นห่วงคือ วิธีลดน้ำหนักโดยใช้บริการโรงพยาบาล/สถานบริการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายแพงนั้น ผู้ตอบคำถามระบุว่า ได้ผลเพียงร้อยละ 29.4 เท่านั้นและร้อยละ 35.3 ตอบว่าสามารถลดน้ำหนักได้ในระหว่างรักษา แต่น้ำหนักจะเพิ่มขึ้นหลังหยุดการรักษา

ภาคีพัฒนาได้ตระหนักถึงปัญหาโรคอ้วน จึงได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการบริโภคที่ไม่เหมาะสม เพื่อลดการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ โรคความดันและโรคเบาหวาน กระทรวงสาธารณสุขดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เพื่อส่งเสริมระบบสุขภาพชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โครงการเครือข่ายคนไทยไร้พุงและนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น

โรคอ้วนนอกจากเสียค่าใช้จ่ายครัวเรือนในการดูแลร่างกายเพิ่มขึ้นแล้ว ยังก่อให้เกิดโรคที่ยากต่อการรักษาและทำลายคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมาก รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งภาคีพัฒนาต้องร่วมกันรณรงค์ป้องกันปัญหาโรคอ้วน โดยด่วน